

ЗА НОВИЯ И СТАРИЯ СТИЛ*

Един от учените изследователи на въпроса за новия и стария стил, редовният член на Руското астрономическо общество Е. Предтеченски казва, че едва от епохата на Възраждането насам на Запад са започнали между другите научни въпроси да се занимават и с пасхалните изчисления. «За нещастие — продължава той, — едва разбрали устройството на Александрийския пасхалистичен канон, и то, може би, съвсем не както трябва, западните пасхалисти твърде скоро пожелали да станат реформатори и самонадеяно се заловили да преправят този прекрасно изпълнен труд.» По думите на Предтеченски, «ако епохата на Възраждането беше започнала едновременно както на Запад, така и в древния Изток на Европа; ако нещастните обстоятелства не бяха унищожили докрай образоваността в древните християнски

църкви на Византия... ако александрийските традиции и образованост на първите векове не се бяха прекъснали на Изток, то едва ли би било възможно цялото това преобразование, извършено от папа Григорий XIII» [1].

Към тези думи на Предтеченски трябва да добавим, че календарната реформа на папа Григорий XIII се е появила не само поради липсата на необходимото разбиране и усвояване на Александрийския канон с неговите пасхални изчисления от страна на западните пасхалисти в условията на западане научността на Изток, но най-вече поради тяхното неверие в светата Църква и по-точно, поради неверието им, че в нея живее и действа Светият Дух — изворът на всяка истина. Ако Римокатолическата църква би имала такава вяра, то тя, в лицето на папата и на своите учени пасхалисти, не би започнала да реформира каноническите правила, положени в основата на нашата старостилна Пасхалия, чрез която Светият Дух е изразил една истина, неподлежаща на изменение. Тук имаме предвид преди всичко 7-то апостолско правило: «Ако епископ, презвитер или дякон празнува светия ден на Пасхата преди пролетното равноденствие заедно с юдеите, да бъде низвергнат от свещения чин.» [2]

За същото се отнася и първо правило на Антиохийския събор, което гласи: «Всички, които дръзват да нарушават постановлението на светия и велик Събор, състоял се в Никея в присъствието на преблагочестивия и боголюбезен цар Константин относно празника на спасителната Пасха, да бъдат отлъчени от общение и отхвърлени от Църквата, ако продължават упорито да се противят на доброто постановление. Това се отнася за миряните. Ако пък някой от предстоятелите на Църквата — епископ, презвитер или дякон, след това решение дръзне, за развърщаване на хората и за смущаване на Църквата, да се отдели и заедно с юдеите да празнува Пасхата, такъв светият Събор още отсега [3] осъжда да бъде чужд на Църквата, понеже е станал причина не само за своя грях, но и за разстройване и развърщаване на мнозина. И не

само тях Съборът изключва от свещенослужение, но и всички, които дръзнат да бъдат в общение с тях след низвергването им от свещенство. При това низвергнатите се лишават и от онази външна чест, която им принадлежи по светото правило и по Божието свещенство.»

Приведеното от нас първо правило на Антиохийския събор е особено знаменателно с това, че то не само забранява да се празнува Пасха заедно с юдеите, но посочва, че тази забрана е била въведена и установена с решение на Първия Вселенски събор. Наистина, самото съборно решение не е стигнало до нас, но за него се говори и в известното послание на император Константин Велики до всички епископи, които не са присъствували на Първия Вселенски събор в Никея.

Към тези канонически постановления на Православната Църква трябва да добавим и 7-то правило на Втория Вселенски събор, както и сродното му по съдържание 95-то правило на Трулския събор, определящи как следва да бъдат приемани в Църквата покаяли се еретици.

«Онези от еретиците — се казва там, — които се присъединяват към Православието и към частта на спасяваните, приемаме по следния ред и обичай: ариани, македоняни, новатиани..., четиринадесетници, или тетрадити, и аполинарияни, след като заявят писмено и прокълнат всяка ерес, която учи другояче, а не както Светата Божия Съборна и Апостолска Църква, приемаме, полагайки върху им печат, т. е. като помазваме със свето миро най-напред челото, сетне очите, ноздрите, устата и ушите, и полагайки така печата, произнасяме думите: «Печатъ дара Духа Святаго...»

Както се вижда от това правило, четиринадесетниците, т. е. онези християни, които са празнували Пасхата заедно с юдеите на 14-ти нисан, направо се наричат еретици и се поставят наравно с арианите и други големи еретици. Поради това, в случай на покаяние от тяхна страна, те се приемат в лоното на Църквата чрез помазване с миро.

Ето докъде води отстъплението от каноническите правила относно времето за празнуване на светата Пасха. От приведените канонически постановления на Православната Църква става ясно, че ние трябва свято да ги пазим без каквито и да е изменения. Затова 21-во правило на Гангърския събор гласи: "... Всичко в Църквата да се извършва според приетото от Божествените писания и апостолските предания.»

А във 2-ро правило на Шестия Вселенски събор, след като поименно се изреждат правилата на апостолите, на Вселенските и Поместните събори и на светите отци, се казва: «И никому да не бъде позволено горепосочените правила да променя или да отменя, или пък вместо тях да приема други, с подправени надписи, съставени от някои хора, които са дръзнали да търгуват с истината...»

Също такава твърдо и неизменно спазване на каноническите постановления ни заповядва и Седмият Вселенски събор в своето 1-во правило, което гласи: "... С наслада приемаме Божествените правила и всецяло и непоколебимо пазим постановеното от тези правила, изложени от всехвалните апостоли — (тези) свещенни тръби на Духа, от шестте свети Вселенски събора, от поместно събралите се за издаване на такива заповеди (събори) и от светите наши отци. Защото всички те, просветени от един и същи Дух, са узаконили полезното. И които те предават на анатема, тях и ние

анатемосваме; които те предават на низвергване, тях и ние низвергваме; които те предават на отлъчване, тях и ние отлъчваме...»

От всички приведени от нас правила се вижда ясно и това, в колко тежък грях са паднали римокатолиците, потъпквайки светите канони, които ни забраняват да празнуваме нашата Пасха едновременно с юдейската. Това е грях на хула против Светия Дух и като такъв той не ще бъде простен от Бога нито в сегашния, нито в бъдещия живот. Та нали чрез светите канони говори Сам Бог Дух Светий, защото и каноническите, и догматическите постановления на Вселенските събори са били произнасяни съгласно думите на Божественото Писание: Угодно бе на Светаго Духа и нам (Деян. 15:28). Божественият Дух заедно с апостолите, с Вселенските събори и със светите отци е постановявал канонически истини не за това, за да ги поправяме и отменяме сетне, сякаш те са несъвършени и погрешни. Такова отношение към светите канони е напълно недопустимо и кощунствено.

Точно така грехи Римокатолическата църква, която, нарушавайки и потъпквайки каноническите правила, е празнувала Пасхата едновременно с юдеите през 1805, 1825, 1853, 1854... 1903, 1923, 1927 г. и в много други години [4].

Но това не е всичко. Новият стил заставя Римокатолическата църква да отиде дори против светото Евангелие, чрез нарушаване хода на евангелската история. От Евангелието се вижда, че християнската Пасха се е извършила след юдейската. Но при новата Пасхалия у римокатолиците се случват не само години, когато тяхната Пасха съвпада с юдейската, но и години, в които тя се извършва преди нея, както това е станало през 1839, 1840, 1842, 1843, 1845, 1849, 1850, 1856, 1891, 1894 г. и мн. др. [5] През 1921 г. еврейската пасха беше на 10 април, докато римокатолическата бе отпразнувана на 11 март, т. е. почти цял месец по-рано от нея.

* * *

Но ако по силата на каноническите основания, приемането на новия стил в цялата му пълнота е недопустимо за нас, то също толкова недопустимо за православните християни е и приемането на новия стил в неговата компромисна форма. Тази компромисна форма се практикува в наше време от някои Поместни Православни църкви и се състои в това, че Пасхата у тях се празнува по старата, православната пасхалия, а всички празници с постоянна дата — тъй наречените неподвижни празници, се чествуват по новия стил. Но такъв смесен календар също не може да бъде приет от православните, защото води до нарушаване на други църковни постановления, залегнали в църковния Устав [6], които ние трябва свято и неизменно да спазваме, за да не изпаднем в непослушание към нашата Майка — Църквата. Новостилците грешат тъкмо с такова непослушание. Ние говорим така, имайки предвид извършваните от тях нарушения на църковния Устав относно неподвижните празници.

Църквата е постановила в своя Типикон определени времеви граници, в рамките на които се празнуват неподвижните празници, попадащи в периода на светата Четиридесетница. Така например, празникът «Първо и второ намиране главата на св. Йоан Предтеча» според Типикона може да се случи от срядата на неделя Месопустна (най-ранната граница) до вторника на четвъртата седмица от Великия пост (най-късната граница) [7]. Но тези положени граници се унищожават от новостилците, тъй като те празнуват всички неподвижни празници 13 дни по-рано. Същото може да се каже и за

празника Благовещение (25 март ст. ст.). Според изискванията на Устава Благовещение попада в периода от четвъртъка на третата седмица на Великия пост до срядата на Светлата седмица [8]. Но с въвеждането на новия стил празнуването на Благовещение може да започне от петък на първата седмица от Великия пост и да стигне само до четвъртъка на шестата седмица.

С това обаче не се изчерпва грехът на новостилците по отношение изискванията на Църквата и на нейния Устав. Отрицателното отношение към посочените в него граници на времепразнуване въвлича новостилците в по-нататъшни нарушения при чествуването на големи църковни празници, въвлича ги в по-нататъшно нарушение на Типикона. Църквата е предвидила съвпадането на един или друг от големите неподвижни празници със съответни подвижни празници, а също така и с едни или други дни на Великия пост. За всички тези случаи на съвпадения тя е постановила свой точен богослужебен ред. Но с унищожаването на дадените граници, новостилците естествено унищожават и този установен от Православната Църква порядък. По тази причина при новостилците никога вече не може да има съединение на празника Благовещение с дните на Страстната седмица, а също така не може да има Кирио-Пасха — съвпадение на Благовещение с празника Пасха, с което явно се нарушава църковният Устав.

Но възмутителното нарушаване на Устава от страна на новостилците особено силно се проявява в отношението им към празника на светите първовърховни апостоли Петър и Павел. Светата Църква толкова почита тези велики апостоли, че е определила техният празник (29 юни ст. ст.) да бъде предшествуван от пост, който продължава от 8 до 42 дни. Обаче с въвеждането на новия стил този пост, въпреки изискванията на Устава, бива винаги съкращаван. А когато Пасха се празнува в периода от 20 до 25 април включително (ст. ст.), Петровият пост съвсем се унищожават: за него не остава време.

Някои могат да кажат, че нарушаването на Типикона не представлява тежък грях, защото в него няма отстъпление от догматите. Но нали и в думите на Христа: Ако и църквата не послуша, нека ти бъде като езичник и митар (Мат. 18:17), не се говори конкретно за нарушаване на едни или други догматически истини на нашата вяра. Въпреки това, както свидетелствуват тези Божествени слова, ако някой от нас не окаже послушание на Църквата, отсича се от нея и попада в числото на тежко съгрешилите, защото в дадения случай му се налага (съгласно Мат. 18:17) най-строгото наказание — отлъчване от Църквата. При това, чрез своето пренебрежение към църковния Устав, новостилците извършват своя грях на непослушание към Църквата открито, съзнателно и дръзко.

От гледна точка на православната вяра такова пренебрежително отношение на чедата на светата Църква към Типикона е недопустимо, както е недопустимо и отстъплението от догматите и каноните. И това е понятно. Защото както пренебрегването на догматическите и каноническите определения води до отстъпление от Православието, така и посоченото пренебрегване на Типикона води до такова отстъпление. Та нали Типиконът е за нас свещен закон, който ни ръководи по пътя на православното богоугождение чрез богослужения, празници и пости. Типиконът е свята книга, свързана с името на дивния съсъд на Божията благодат преп. Сава Освещени, и приета от Православната Църква като една от основоположните ѝ книги. Типиконът не е нищо друго освен гласът на нашата Майка — Църквата. И към този глас ние трябва да се отнасяме не с пренебрежение, а с безусловно и неизменно послушание, ако желаем да

бъдем верни и предани на светата Църква и на всички нейни православни постановления.

Какъв е резултатът от нарушенията срещу тази свещена книга, които се извършват чрез въвеждането на новия стил? Ако решим да приемем последния и постановим нови времена за нашите празници, пости и богослужения, то със самия този факт ние все едно ще засвидетелствуваме, че новият стил правилно показва църковното времеизчисление, а Типиконът — неправилно. И ще сторим това, след като добре знаем, че Типиконът е създаден от Православната Църква, Църквата, в която като в богата съкровищница апостолите са вложили всичко, което принадлежи на истината; ще сторим това, след като добре ни е известно, че посочените нарушения на Устава произхождат от римокатолиците, потънали в тъмнината на всякакви ереси и заблуждения! Новият стил, като рожба на римокатолицизма и като противоцърковно явление, не може да донесе нищо друго на Православната Църква освен смутове. Така е бил изтълкуван той още от самото начало на появяването му от неговите първи противници — Константинополския патриарх йеремя II и свикания от него през 1583 г. поместен Константинополски събор. Но и до днес новият стил продължава да бъде такова разложително начало и твърде вредна за живота на Православните църкви римокатолическа пропаганда. Затова приемането му от нас, против волята на светата Църква, та макар и в компромисната му форма, може да ни доведе само до това — сами да съдействуваме за възникването в нашия църковен живот на смутове и неуредици, чрез което със собствените си ръце ще разрушаваме авторитета на светата Православна Църква.

Следователно ние ще застанем на пътя на тежкия грях на непослушание към Църквата, както в случай, че приемем изцяло новия стил чрез отхвърляне на светите канони, така и ако частично приемем новия стил — при смесен календар, чрез отхвърляне изискванията на Типикона.

* * *

Оттук става ясно защо Православната Църква така решително и ревностно се е противопоставяла на това противоцърковно нововъведение от самото начало на календарната реформа до най-ново време. Веднага щом папа Григорий XIII въвел новия стил, още през същата 1582 г., Вселенският патриарх йеремя II заедно със своя Синод, осъдил новото римско времеизчисление, като противно на преданието на Православната Църква. През следващата, 1583 г. патриарх йеремя, с участието на Александрийския патриарх Силвестър и на йерусалимския патриарх Софроний VI, свикал църковен събор, който осъдил въвеждането на григорианския календар от Римската църква като нещо противно на каноните на цялата Вселенска Църква и нарушаващо постановлението на Първия Вселенски събор относно изчисляването деня на светата Пасха. Този събор, в своето постановление — Сигилион [9] от 20 ноември 1583 г., призовава православните твърдо и неизменно, дори до проливане на кръвта си, да се придържат към православния месецослов и юлианската Пасхалия и налага на всички нарушители на това постановление анатема — отлъчване от Православната Църква. За това свое решение Константинополският събор съобщил на всички Източни църкви, на Московския митрополит Дионисий, на Църквата на Йонийските острови, на прочутия поборник на Православието в Западна Русия — княз Константин Острожки, на венецианския дож Н. Дапonte и на папа Григорий XIII, виновникът за църковния смут.

Напълно отрицателно към въвеждането на новия стил са се отнасяли и през следващите столетия Вселенските патриарси заедно с цялата съборна Църква. Например Константинополският патриарх Калиник XI, ведно с Антиохийския патриарх Атанасий (1686-1728), свидетелствува, че празнуването на Пасхата заедно с римокатолиците, отричането от установените правила на Православната Църква относно постите и приемането на устава на Римската църква представлява измяна на Православието и отстъпление от светоотеческите завети, гибелно за чедата на Православната Църква; затова всеки християнин е длъжен да празнува Пасхата и свързаните с нея празнични дни и църковни времена съгласно с практиката на Православния Изток, а не на инославния Запад, чужд нам по вяра.

Вселенският патриарх Кирил V в своето Окръжно послание от 1756 г. налага на всички християни, приели новия стил, страшни проклетия във временния и във вечния живот.

За да бъдат предпазени православните от приемането на новия стил, като от най-тежък грях, Вселенският патриарх Антим VI и другите Източни патриарси — Александрийският йеротей, Антиохийският Методий и йерусалимският Кирил, заедно с техните синоди, през 1848 г. в Окръжно послание от името на едната съборна и апостолска Църква, са заявили такова изповядване на вярата: «При нас ни патриарси, ни събори никога не са могли да въведат нещо ново, защото пазител на благочестието у нас е самото Тяло на Църквата, т. е. народът, който винаги желае да запази своята вяра неизменна и съгласна с вярата на своите отци... Нека държим изповеданието, както сме го приели от тези мъже — светите отци, нека да отхвърляме всяко нововъведение като дяволско внушение, и ако някой дръзне с дело, или с дума, или с мисъл да направи такова нововъведение, такъв вече се е отрекъл от вярата Христова и доброволно се е подхвърлил на вечно проклетие заради хула против Духа Светаго, Който (според него) е говорил сякаш несвършено в Свещеното Писание и на Вселенските събори. И така, всички, внасящи в Църквата нововъведения — били те еретици, или разколници, облекли се доброволно в проклетие като в риза (Пс. 108: 9), били те папи, били те патриарси, били те миряни, или дори ангел от небето — анатема да бъде!»

През 1902-1904 г. по инициатива на видния Константинополски патриарх Йоаким III, автокефалните църкви: Константинополска, йерусалимска, Еладска, Руска, Сръбска, Румънска и Черногорска, в лицето на свои представители, са се изказали против календарната реформа на папа Григорий XIII.

В същия смисъл се е изказал и Всерусийският Църковен събор през 1917-1918 г., като е издал постановление строго да се придържаме към стария стил при църковното времеизчисление. В това свое постановление Московският събор, наред с другите основания, е взел под внимание и мнението на професора от Московската Духовна академия о. Дмитрий Александрович Лебедев, който, подкрепвайки становището си с научно-астрономически и църковно-канонически данни, е засвидетелствувал пагубността на всякакво сближаване с григорианския стил и е дал безусловно предимство на стария, юлианския календар [10].

За съжаление, Всеправославният конгрес [11], свикан от Константинополския патриарх Мелетий [12] през 1923 г., отстъпи от свещените традиции, които така ревностно и свято пазеха Вселенските патриарси в течение на много столетия. На този конгрес бе решено да се премине към новия стил. Но православният народ на Константинопол се

отнесе към това противоканонично нововъведение със страшно възмущение и патриарх Мелетий бе принуден да се оттегли от тази катедра.

Въпреки това, през 1924 г. следващият Константинополски патриарх Григорий VII въведе новия стил за неподвижните празници, оставяйки временно, до свикването на Вселенски събор, празнуването на Пасхата и свързаните с нея църковни празници по старата пасхалия. В официалния орган на Гръцката Църква сп. «Еклия» и в някои руски вестници, той публикува от свое име и от името на своя Синод грамота за преминаването на Православната Църква на Константинополската патриаршия към новия стил.

Под влиянието на Константинополската патриаршия Румънската Църква също въведе новия стил за неподвижните празници. Но Източните патриарси на Александрийската, Антиохийската и йерусалимската Църква, в съгласие със свещените събори на своите патриаршии, решително отклониха въпроса за промяна на съществуващото църковно времеизчисление [13]. Също така отрицателно се отнесоха към грамотата на патриарх Григорий и всички останали Православни църкви.

В отговор на тази грамота Светейшият патриарх Московски и на цяла Русия Тихон съобщи на Вселенския патриарх, че макар и да е получил от него грамотата за въвеждане на новия стил от 10 март, да се въведе този стил в Руската Църква е невъзможно, като се вземе предвид решителната съпротива на народа.

Напълно отрицателно се отнесоха към въвеждането на новия стил в църковното времеизчисление и Съборите на Руските задгранични архиереи, състояли се през 1923, 1924 и 1925 г.

* * *

На нас подобава да бъдем с тези Православни църкви, които строго, без всякакви компромиси се придържат към стария стил в църковния си живот, следвайки каноническите постановления, които трябва да пребъдват непоклатни, защото тези постановления са една от основите на битието на нашата Православна Църква.

Освен всичко друго, новият стил, както свидетелствуват научните данни, съдържа в себе си големи недостатъци и във всички случаи е по-далеч от истината, отколкото старият [14]. Затова и научната комисия, учредена на 18 февруари 1899 г. от Руското астрономическо общество [15] за обсъждане въпроса за календарната реформа, заяви, че «няма основания за въвеждане в гражданския живот на Русия (а още по-малко в църковния живот) на явно неправилния григориански календар» [16].

Необходимо е също да се отбележи, че и до днес астрономията използва не григорианския, а юлианския календар [17]. Американският астроном Нюкомб дори се е изказал за връщане към юлианския календар, като към по-прост и по-удобен за астрономически изчисления [18].

За нас е твърде интересно и полезно да знаем и мнението за новия и стария стил на знаменития учен, професора на Петербургската духовна академия Василий Василиевич Болотов. През последната година на своя живот той е назначен от Св. Синод на Руската Църква за представител на духовното ведомство в току-що учредената при Руското

астрономическо общество Комисия по въпроса за стария и новия календар. Проф. В. В. Болотов изучава този въпрос съвсем детайлно не само от църковно-каноническа и научно-историческа гледна точка, но и от всяка друга възможна.

Притежавайки всички тези научни знания, той взема участие в астрономическото събрание на тази научна Комисия при обсъждането на въпроса за въвеждането на новия стил в Русия. И ето, когато събранието не може да вземе определено решение и мнозинството негови членове започват да се скланят в полза на новия стил, председателят на събранието предлага на В. В. Болотов да изкаже своето мнение. Проф. Болотов цели два часа говори своята историческа реч, имайки пред себе си съставени от него астрономически таблици [19]. Той изцяло се обявява за стария стил. Неговите доводи в полза на този стил са толкова научни и неопровержими, че събранието единодушно решава да бъде запазен юлианският стил.

Нека помним това и нека не забравяме завещанието, оставено ни от нашия гениален учен Болотов, относно новия и стария календарен стил.

«Самият аз — казва той — намирам за съвсем нежелателно отменянето на стария стил в Русия. Оставам, както преди, твърд привърженик на юлианския календар. Необикновената му простота е негово голямо научно предимство пред всякакви «поправени» календари. Мисля, че културната мисия на Русия в тази област се състои в това, тя да задържи още няколко столетия юлианския календар в своя живот и така да облекчи възвръщането на западните народи от никому ненужната григорианска реформа към неповредения стар стил.» [20]

БЕЛЕЖКИ:

* Доклад, произнесен от архиепископ Серафим (Соболев) на Московското Всеправославно съвещание през 1948 г. — бел. ред. [\[обратно\]](#)

1. Предтеченский, Е. Церковное времячисленіе и критическій обзоръ существующихъ правилъ определенія Пасхи. СПб., 1892, с. 4-5. [\[обратно\]](#)

2. Преводът на Апостолските правила и на правилата на Вселенските и Поместните събори навсякъде е направен според славянския текст, публикуван в двутомника «Правилата на св. Православна Църква съ тълкованията имъ», С., 1912 г. — бел. ред. [\[обратно\]](#)

3. Относно този въпрос предлагаме извадка от студията на Людмила Перепьолкина «Юлианский календарь 1000-летья икона времени на Руси», публикувана в «Православный путь» (Церковно-богословско-философский ежегодник за 1988 г., Джорданвилль, Н.И., 1989, стр. 138):

«Такава строга присъда, предвиждаща отлъчване от Църквата без предварително разглеждане на извършеното нарушение от местната църковна власт, се среща изключително рядко в каноните. Това свидетелствува за категоричността на решението (ороса) на Никейския Събор относно времето на празнуването на Св. Пасха — никога «заедно с юдеите».

Самият израз «да не се празнува Пасхата заедно с юдеите», въпреки голословните твърдения на някои съвременни богослови-модернисти, не се отнася за начина на празнуване, а изключително — за времето на празнуване.» — бел. ред.

4. «Православный Собеседникъ». Ч. I. 1859, с. 165; «Православная Богословская Энциклопедія». Т. VIII. СПб., 1906, с. 880. [\[обратно\]](#)

5. «Православный Собеседникъ». Ч. I. 1859, с. 165; «Православная Богословская Энциклопедія». Т. VIII. СПб., 1906, с. 880. [\[обратно\]](#)

6. Устав (гр. τυρίκον — Типикон) — църковно-богослужебна книга с древен произход, в която е изложен редът на църковното богослужение. Най-древният известен църковно-богослужебен устав е йерусалимският. Той отразява богослужебния живот на палестинските манастири от епохата на техния най-голям разцвет (IV — VI в.). Изготвянето му е свързано с името на преп. Сава Освещени († 532 г.), който не е съставил, а само е събрал и предал установената по негово време богослужебна традиция на Църквата — бел. ред. [\[обратно\]](#)

7. Типиконъ. М., 1859, л. 187 об. [\[обратно\]](#)

8. Пак там, л. 202 об. [\[обратно\]](#)

9. Официален синодален декрет със законодателен характер, носещ патриаршеския печат. [\[обратно\]](#)

10. Глагоковски, проф. Н. Н. За реформата на календаря. — “Православен мисионер» № 5-6, Пловдив, 1943, с. 262. [\[обратно\]](#)

11. Каноничността и авторитетът на този самозван «Всеpravославен конгрес» подлежат на пълно съмнение, като се има предвид, че в него не са взели участие трима от Източните православни патриарси — Александрийският, Антиохийският и йерусалимският (които впоследствие справедливо са осъдили неговите решения), както и упълномощени представители на най-многочислената Поместна Православна църква — Руската. До каква степен този «Всеpravославен конгрес» има противоправославен и неканоничен характер, може да се съди по разглежданите от него въпроси: реформа на календара, второбрачие на свещениците, брак на епископите, съкращаване на постите и богослуженията с възможност за премахване на подвижните празници и дори на седмичната последователност на дните, разширяване на икуменическите връзки и др. под. За щастие, все още будното тогава православно съзнание категорично отхвърлило приемането на такива противоканонични решения. На практика било приложено единствено, и то с намесата на външни сили, неговото решение за въвеждане [\[обратно\]](#)

12. Председателят на «Всеpravославния конгрес» Мелетий Метаксакис (1871-1935 г.) е известен като масон, икуменист, върл привърженик на църковните нововъведения и рушител на Църквата. С помощта на своите всесилни «другари» — масоните, той прави безпрецедентно стремителна църковна кариера, заемайки последователно престолите на Атинската архиепископия (1918-1920 г.), Константинополската патриаршия (1921-1923) и Александрийската патриаршия (1926-1935 г.). Малко преди смъртта си той поставя своята кандидатура и за йерусалимския престол, но не е избран.

През 1923 г. организира и оглавява споменатия «Всеpravославен конгрес», чрез който прокарва масонските икуменически планове за разрушаването на Православната Църква и посява семената на модернизма и разделението в нея. Изгонен от Константинополския престол, той се възкачва на Александрийския престол, където «с цената на недоволство и разцепление» успява да въведе новия стил. (Виж за него: 1. Княз К. М. Горчаков. Возбудители раскола. Париж, 1927 г., стр. 29; 2. Проф. С. Троицкий. Будем вместе бороться с опасностью. — «Журнал Московской Патриархии», № 2 от 1950, стр. 37; 3. Сп. «Масонски бюлетин», орган на Великата ложа на Гърция, бр. 71 (януари-февруари 1967 г.); 4. Триадицкий еп. Фотий. Съдбовна стъпка по пътя на отстъплението. — «Православно слово» № 9 от 1993 г., с. 10-15 и № 12 от 1993 г., с. 7-14.) — бел. ред. [\[обратно\]](#)

13. Привеждаме откъси от посланието на Александрийския патриарх Фотий (1853-1925) до един от инициаторите на календарната реформа — Атинския архиепископ Хризостом (Пападопулос), по повод едностранното въвеждане на новия стил в Еладската Църква: «Няма да скрием, Блаженнейши брате, голямата скръб и удивление, които предизвика в Синода ни това неочаквано съобщение... че без никаква действителна нужда, противно на свидетелството и уверенията на Ваше Блаженство, без догматически и канонически причини, бе отхвърлена братската препоръка и молба на четири Апостолски престола (Александрийски, Антиохийски, йерусалимски и на Кипърската Православна Църква — ск. н.), от векове държащи за истината, и едностранно се предлага «поправянето» на една практика, която е използвана не само от Гръцката, но и от цялата Православна Църква...

В заключение на всичко гореказано... довеждаме до знанието на Ваше Блаженство, че... «поправянето» (на календара — ск. н.), за което ни съобщавате, като за вече постановено, нашият Синод отхвърля и... остава на своето предишно становище, като предлага отново свикването на Събор — или голям Поместен, или Вселенски, без който, според общоустановения в цялата Църква ред, нито дадено мнение, нито едностранно решение може да бъде... канонически валидно и да притежава необходимата сила.» (Писмо № 226 от 20.04.1924 г.) — бел. ред. [\[обратно\]](#)

14. «Учените, съставители на Пасхалията, прекрасно знаели, че юлианският календар, който те съгласували с лунния — еврейския, не е точен; но те знаели също така, че не е точен и лунният календар и че грешката на юлианския календар толкова точно поправя грешката на лунния, че според свидетелството на астронома Предтеченски, грешката на нашата Пасхалия в таблиците на лунното изчисление не надминава три часа за 1900 години.

С това се обяснява поразителният факт, че нашата Пасхалия, съставена в IV век, без нито веднъж да е поправяна оттогава досега, безпогрешно показва фазите на луната и времето на празнуването на юдейската пасха. Затова на всеки опит да се «поправи» или замени нашата Пасхалия трябва да се гледа като на опит да се отнеме от църковната съкровищница една от големите нейни ценности, с които тя справедливо може да се похвали даже пред учените на нашето време.» (Из писмото на Пекинский архиепископ Инокентий. Цитирано по «Открито писъмо всем верным чадам Церкви Христовой, держащимся Православного календаря и преданий св. Кафолической Церкви». — В: «Учение Православной Церкви о Священном Преданий и отношение ея к новому стилю», составлено Афонскими ревнителями православного благочестия. Изд. Афонского русского Свято-Ильинского скита. 1989 г., с. 49-50.) — бел. ред. [\[обратно\]](#)

15. Именно тогава се разглеждал въпросът от 1900 г. в Русия да бъде въведен новият стил. [\[обратно\]](#)

16. «Новое время», № 702 от 1923 г. [\[обратно\]](#)

17. Глаголев, проф. С. С. Суеверия въ науке. — «Богословскій вестникъ»; Глубоковскій, проф. Н. Н. Пос. съч., с. 266-267. [\[обратно\]](#)

18. Не е излишно да се отбележи и изключителното място, което юлианският календар заема в науката хронология. Видният учен енциклопедист и хронолог Жозеф Скалигер (1540-1609), опирайки се на трудовете на византийските хронолози, наследници на александрийската образованост, е установил, че единствено юлианската календарно-хронологическа система, с характерната за нея пълна цикличност, може да се осигури едно непрекъсваемо изчисление на дните в световната хронология за неограничени периоди от историческо време. «Именно затова пресмятанията, направени по юлианския календар, лежат в основата на всички хронологически и астрономически изчисления, независимо от това, дали те се отнасят за минали или бъдещи събития... В този смисъл достоен за удивление е фактът, че точно тази периодичност (на летоброенето по юлианския календар — б. пр.), без която не могат да минат астрономията и хронологията в наши дни, е била обявена от папа Григорий XIII за непригодна в календара». — А. Н. Зелинский. Конструктивные принципы древнерус [\[обратно\]](#)

19. Тези таблици са били унищожени в Българския Синод по време на пожара, станал вследствие на бомбардировките през 1944 г. [\[обратно\]](#)

20. «Журналъ заседаній Комисій по вопросу о реформе календаря при Русскомъ астрономическомъ обществе», с. 34; «Церковныя ведомости», № 7-8 от 1926, с. 10. [\[обратно\]](#)

© Превод от руски език:

© Православно издателство „Св. апостол и евангелист Лука“, манастир „Покров на Пресвета Богородица“, Княжево – София. Всички права запазени